

Filmsnuttar vid en checkpoint

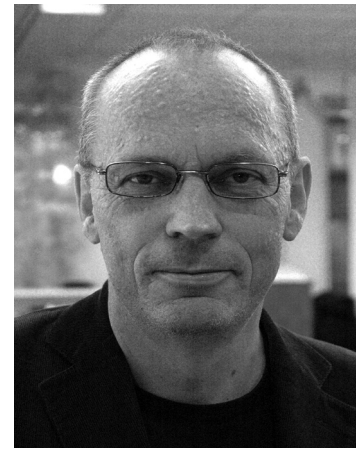

Foto: Tonya Lilburn

Efter 20 minuter lämnade jag biografen. Jag orkade inte mer. Allt kom för nära. Jag hade sett det förut. I väntan på väg in till Nablus, till ett av tvåtusentalets många homelands, när jag stigit ur den svarta säkerhetsbilen. Jag såg kvinnan som inte fick komma in i stan för att besöka sjukhuset med sitt sjuka barn, såg kvinnan som inte fick gå hem till byn efter att hon fött en liten flicka, såg mannen med kryckor och röntgenplåtar bli tillbakaskickad in till staden igen av rädda, unga pojkar och skräckslagna unga flickor med automatvapen och skyddsutrustning.

Det var när pianisten på biografduken i filmen Pianisten, började spela för att rädda sig undan det han inte visste vad det var. Det var när jag såg hur muren byggdes på duken, hur tusen och åter tusen familjer fördes samman i trånga bostäder, när jag hörde rösterna från det förgångna i biografens stora högtalare och samtidigt förtvivlans skrik från idag, från ett nu som jag är en del av. Det var då jag lämnade, då gick jag ut och grät.

Det jag såg på den vita duken och hörde ur högtalarna, det som inte var verkligt, det som var skådespeleri av de bästa och dyraste skådespelarna, det kom nära. Jag förstod att det hade hänt, men att det också händer just nu, och att jag är en del av det med min tystnad och mitt avståndstagande.

Jag iakttar, skriver, fotograferar, förmedlar och försöker förstå. Dag efter dag är jag med om något jag delvis sett förut. Allting sammanblandas. Jag försöker tänka tillbaka och komma ihåg när jag tidigare sett det, men det är bara glimtar ur min egen historia, från filmer, samtal och teateruppsättningar.

På Market Theatre i Johannesburg trampar soldaterna in på scen med höga stövlar, slår sönder dörrar och raserar husen. En födande, blödande kvinna ligger på scengolvet. Mannen förs bort, skrik, slagen är hårda, kollaboratörer som får brinnande däck runt halsen, förnedring. Då satt jag kvar, då var det en del av en historia, en historia som jag försökte förstå och som jag inte var en del av, då hade det hänt för länge sedan, då var det lätt att se på för att förstå, då behövde jag inte lämna lokalen.

I södra afrika sitter två gamla fiender vid förhandlingsbordet och planerar en gemensam framtid. Den långa mannen, ännu inte utkommen från sitt fängelse, sitter och samtalar med makten och det leder till maktbyte. Man hade förstått att den andre inte gick att besegra. Och jag drömmer om nya filmer, filmer som beskriver hur det förlorade landet upprättas, hur murar plockats ned och säljs som souvenirer.

Och jag träffar kvinnan som går in i "sniper alley" vid Eretz, en mor som ska besöka sin son som sitter i fängelse på den israeliska sidan. När hon kommit igenom berättar hon om kalla högtalarröster, soldater som sitter i cementbunkrar, om hundar som kommer nära, om automatvapen som riktas mot hennes kropp, om skratt från soldater, om förnedring.

Jag såg aldrig slutet av filmen Pianisten. Jag vet inte vad som hände, om slutet var lyckligt eller om han dog som milijontals andra. Jag vet inte heller hur det gick för kvinnan som skulle föda, kvinnan som ville hem till sin man, mannen med kryckor. Jag vet inte hur det kommer att gå för soldaterna, flickan och pojken som stoppade dem.

Men soldaten vid Eretz, som jag aldrig skivtit om förut, berättade att han varit där sju månader och skulle stanna ett par år till. "I will stay if I can stay sane, look around," sa han, "its all crazy." Jag tänkte att han kommer att klara sig. När han om ett par år lämnar över till sin efterträdare bär han på personliga erfarenheter som gör honom till en människa som aldrig kommer att tystas. Jag träffade honom senare under en av hans permissioner. Han berättade sin historia.

Mats Svensson

Palestina Nu 4 2006

This work is licensed under the Creative Commons Attribution-NonCommercial-No Derivative Works 2.5 Sweden License. To view a copy of this license, visit creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/se/